

HOTĂRÂREA CURȚII
10 februarie 2000*

Deutsche Post AG
împotriva
Gesellschaft für Zahlungssysteme mbH (GZS) și Citicorp Kartenservice GmbH

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, formulată de Oberlandesgericht Frankfurt am Main)

„Întreprindere publică – Serviciu poștal – Returnare necorporală”

În cauzele conexe C-147/97 și C-148/97,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CE (devenit articolul 234 CE), de către Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Germania), de pronunțare, în litigiile pendinte în fața acestei instanțe, între

Deutsche Post AG

și

Gesellschaft für Zahlungssysteme mbH (GZS) (C-147/97),

Citicorp Kartenservice GmbH (C-148/97),

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolului 5 al doilea paragraf din Tratatul CE (devenit articolul 10 al doilea paragraf CE), a articolelor 30 și 59 din Tratatul CE (devenite, după modificare, articolele 28 CE și 49 CE), a articolelor 85 și 86, precum și a articolului 90 alineatele (1) și (2) din Tratatul CE [devenite articolele 81 CE, 82 CE și 86 alineatele (1) și (2) CE],

CURTEA,

compusă din domnii G. C. Rodríguez Iglesias, președinte, J. C. Moitinho de Almeida, L. Sevón și R. Schintgen, președinți de cameră, P. J. G. Kapteyn (raportor), C. Gulmann, J.-P. Puissechet, G. Hirsch, P. Jann, H. Ragnemalm și M. Wathelet, judecători,

avocat general: domnul A. La Pergola,
grefier: domnul H. A. Rühl, administrator principal,

după examinarea observațiilor scrise prezentate:

- pentru Deutsche Post AG, de către D. Schroeder, avocat în Köln,
- pentru Gesellschaft für Zahlungssysteme mbH (GZS), de către M. Bechtold, avocat în Frankfurt pe Main,

* Limba de procedură: germana.

- pentru Citicorp Kartenservice GmbH, de către P. Mailänder și U. Schnelle, avocați în Stuttgart,
- pentru guvernul danez, de domnul P. Biering, șef de departament în Ministerul Afacerilor Externe, în calitate de agent,
- pentru guvernul italian, de profesorul U. Leanza, șef al Serviciului de contencios diplomatic din Ministerul Afacerilor Externe, în calitate de agent, asistat de domnul O. Fiumara, avvocato dello Stato,
- pentru guvernul olandez, de domnul J. G. Lammers, consilier juridic înlocuitor în cadrul Ministerului Afacerilor Externe, în calitate de agent,
- pentru guvernul austriac, de doamna C. Stix-Hackl, Gesandte în Ministerul Federal al Afacerilor Externe, în calitate de agent,
- pentru guvernul finlandez, de domnul H. Rotkirch, ambasador, șeful Serviciului juridic din Ministerul Afacerilor Externe, în calitate de agent,
- pentru Comisia Comunităților Europene, de doamnele C. Schmidt și F. Mascardi și de domnul K. Wiedner, membri ai Serviciului juridic, în calitate de agenți,

având în vedere raportul de ședință,

după ascultarea observațiilor orale ale Deutsche Post AG, reprezentată de către D. Schroeder, ale Gesellschaft für Zahlungssysteme mbH (GZS), reprezentată de către M. Bechtold și A. Wagner, avocat în Frankfurt pe Main, ale Citicorp Kartenservice GmbH, reprezentată de către P. Mailänder și U. Schnelle, ale guvernului danez, reprezentat de domnul J. Molde, șef de departament în Ministerul Afacerilor Externe, în calitate de agent, ale guvernului elen, reprezentat de domni M. Apessos, mandatar judiciar al Serviciului Juridic al Statului și N. Zemperis, consilier juridic al Serviciului poștal elen, în calitate de agenți, ale guvernului francez, reprezentat de doamna K. Rispal-Bellanger, director adjunct în Direcția juridică din cadrul Ministerului Afacerilor Externe și domnul F. Million, chargé de mission în aceeași direcție, în calitate de agenți, ale guvernului italian, reprezentat de domnul O. Fiumara, ale guvernului olandez, reprezentat de domnul M. Fierstra, consilier juridic adjunct în Ministerul Afacerilor Externe, în calitate de agent, precum și ale Comisiei, reprezentată de domnul K. Wiedner, în ședința din 29 septembrie 1998,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 1 iunie 1999,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin două Ordonanțe din 25 martie 1997, primite la Curte la 17 aprilie 1997, Oberlandesgericht Frankfurt am Main a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CE (devenit articolul 234 CE), cinci întrebări preliminare privind interpretarea articolului 5 al doilea paragraf din Tratatul CE (devenit articolul 10 al doilea paragraf CE), a articolelor 30 și 59 din Tratatul CE (devenite, după modificare, articolele 28 CE și 49 CE), a articolelor 85 și 86, precum și a articolului 90 alineatele (1) și (2) din Tratatul CE [devenite articolele 81 CE, 82 CE și articolul 86 alineatele (1) și (2) CE].

- 2 Aceste întrebări au fost adresate în cadrul a două litigii între, pe de o parte, Deutsche Post AG (denumită în continuare „Deutsche Post”) și, pe de altă parte, Gesellschaft für Zahlungssysteme mbH (GZS) (denumită în continuare „GZS”) și Citicorp Kartenservice GmbH (denumită în continuare „CKG”), cu privire la distribuirea corespondenței provenite din străinătate, prin intermediul unei returnări necorporale.

Cadrul juridic

Convenția Poștală Universală

- 3 În temeiul Convenției Poștale Universale, a cărei primă versiune datează din 1874, serviciile poștale ale unui stat contractant au obligația de a îndruma și distribui către destinatarii în cauză trimerile internaționale ale poștei de scrisori, care le sunt transmise de serviciile poștale ale altor state membre contractante și care sunt adresate unor destinatari rezidenți pe teritoriul statului în cauză.
- 4 În acțiunile principale, este vorba despre Convenția Poștală Universală, astfel cum a fost adoptată la 14 decembrie 1989 la Washington (denumită în continuare „CPU”). În Germania, CPU a fost aprobată prin Gesetz zu den Verträgen vom 14. Dezember 1989 des Weltpostvereins (Legea privind Convențiile din 14 decembrie 1989 ale Uniunii Poștale Universale) din 31 august 1992 (*BGBI.* II, p. 749).
- 5 Inițial, serviciile poștale distribuiau corespondența internațională fără a percepe vreo remunerație pentru această sarcină. Unul dintre principiile care constituie temeiul CPU se referea la faptul că, întrucât orice scrisoare necesită un răspuns, fluxurile de trafic poștal între două state contractante trebuiau, prin urmare, să se echilibreze. Totuși, atunci când s-a constatat că serviciile poștale din diversele state erau obligate să proceseze cantități de curier internațional foarte variabile, au fost stabilite dispoziții speciale în această privință, începând din 1924.
- 6 Articolul 25 din CPU prevede:

„1. Nicio țară membră nu este obligată să îndrume și nici să distribuie destinatarilor trimerile poștei de scrisori pe care expeditori cu reședința pe teritoriul său le depun sau se asigură că sunt depuse într-o țară străină, pentru a beneficia de tarifele mai scăzute care sunt în vigoare pe teritoriul respectivei țări. Acest lucru este valabil și pentru astfel de trimeri expediate în cantitate mare, indiferent dacă aceste expedieri sunt sau nu efectuate pentru a beneficia de tarife mai scăzute.

2. Paragraful 1 se aplică fără distincție atât trimerilor pregătite în țara de rezidență a expeditorului și apoi transportate peste frontieră, cât și trimerilor pregătite într-o țară străină.

3. Administrația de destinație are dreptul fie să returneze trimerile la origine, fie să le aplice tarifele sale interne de expediere. Dacă expeditorul nu acceptă să plătească aceste tarife, respectiva administrație poate dispune de trimerile în cauză în conformitate cu legislația sa internă.

4. Nicio țară membră nu este obligată să accepte, nici să îndrume și nici să distribuie destinatarilor trimerile poștei de scrisori pe care anumiți expeditori le depun sau se asigură că sunt depuse în cantitate mare într-o altă țară decât aceea în care au reședința. Administrațiile de destinație au dreptul fie să returneze aceste trimeri la origine, fie să le restituie expeditorilor fără rambursarea taxei.” [Traducere neoficială]

Cheltuielile terminale

- 7 Cheltuielile terminale sunt cheltuielile pe care o administrație poștală le percepe de la alta pentru distribuirea trimerilor sale internaționale. Norme de reglementare a acestor cheltuieli au fost introduse, pentru prima dată, în Convenția Poștală Universală din 1969. Totuși, aceste norme nu au fost suficiente pentru a acoperi cheltuielile serviciilor poștale din țara de destinație a trimerilor respective, în special din cauza faptului că, fără acordul țărilor în curs de dezvoltare, nu era posibilă impunerea unor cheltuieli terminale mai mari.
- 8 În 1987, în cadrul Conferinței Europene a Administrațiilor Poștelor și Telecomunicațiilor, care a avut loc la Berna (Elveția), operatorii poștali publici din unele state membre ale Comunității Europene și din unele țări terțe au încheiat un acord pentru a introduce o nouă formulă de calculare a ratelor cheltuielilor terminale.
- 9 La 13 decembrie 1995, șaisprezece servicii poștale, printre care se numărau toate cele din statele membre ale Uniunii Europene, cu excepția Spaniei, precum și cele din Norvegia și Islanda, au încheiat „Acordul Reims I”. Acest acord prevedea o creștere treptată a cheltuielilor terminale în decursul unei perioade de șase ani. În 2001, aceste cheltuieli ar fi trebuit să atingă un nivel reprezentând 80 % din tarifele poștale interne. În temeiul unei clauze rezolutorii cu privire la aderarea serviciului poștal spaniol, acordul respectiv a expirat la 30 septembrie 1997.
- 10 La 9 iulie 1997, serviciile poștale a zece state membre, respectiv Danemarca, Germania, Finlanda, Franța, Grecia, Islanda, Italia, Norvegia, Austria și Spania, au semnat „Acordul Reims II”, care a intrat în vigoare la 1 octombrie 1997. Acest acord prevedea o perioadă de tranziție mai scurtă. La expirarea acestei perioade, articolul 25 din CPU nu se va mai aplica între părțile contractante.

Returnarea

- 11 Din dosar reiese că, în ceea ce privește serviciile de reexpediere, se obișnuiește să se facă distincție între returnare fizică și returnarea non-fizică, denumită și „returnarea necorporală”.
- 12 Returnarea sub formă fizică include următoarele cazuri:
 - returnarea denumită „ABA”: scrisorile provin din statul A, dar sunt puse la poștă în statul B pentru a fi distribuite în statul A;
 - returnarea denumită „ABB”: scrisorile provin din statul A, dar sunt puse la poștă în statul B pentru a fi distribuite în acest stat;
 - returnarea denumită „ABC”: scrisorile provin din statul A, dar sunt puse la poștă în statul B pentru a fi distribuite în statul C.
- 13 În cazul reexpedierii sub formă non-fizică, conținutul scrisorilor este transmis prin transfer electronic de date, din statul A în statul B, în care informația este imprimată pentru a fi distribuită în statul A, B sau C.

Cauza C-148/97

Acțiunea principală

- 14 Activitățile europene în domeniul cardurilor de credit ale grupului Citibank sunt administrate de European Headquarters al Citibank NA din Bruxelles. Grupul Citibank deține, în diversele state membre, filiale sau sucursale care își desfășoară activitatea pe piața serviciilor bancare, precum societățile Citibank Privatkunden AG și Diners Club Deutschland GmbH din Germania. Printre întreprinderile grupului Citibank se numără, de asemenea, CKG, cu sediul în Frankfurt pe Main. Aceasta din urmă este o întreprindere prestatoare de servicii, care se ocupă de întocmirea și expedierea extraselor de cont, a confirmărilor, a facturilor și a cererilor de plată sau de facturare pentru clienții care dețin un card Visa ori alte carduri.
- 15 În 1993, grupul Citibank a decis să înființeze un organism centralizat pentru întocmirea și expedierea extraselor de cont și a altor deconturi bancare standardizate, Citicorp European Service Center BV (denumit în continuare „CESC”), cu sediul în Arnhem (Țările de Jos).
- 16 Până la 30 iunie 1995, prelucrarea datelor era efectuată la centrul de calcul al CKG din Frankfurt pe Main. Datele prelucrate, referitoare la clienții care dețin un card Visa, erau mai întâi transmise, prin transfer electronic de date, la CESC, pentru ca acesta să întocmească extrasele sau confirmările de cont, deconturile și notificările de plată sau de compensare. În continuare, CESC tipărea datele pe formulare standardizate, care erau puse apoi în plicuri pentru a fi trimise și plicurile erau francate în acest scop. În cele din urmă, aceste trimiteri erau predate PTT Post BV (Poșta olandeză, denumită în continuare „PTT Post”) din Arnhem în vederea îndrumării. Aceasta din urmă transmitea trimerile la Deutsche Post, pentru ca aceasta să le distribuie destinatarilor rezidenți în Germania.
- 17 Pe lângă CKG, alte întreprinderi și rețele de sucursale ale grupului Citibank din Franța, Belgia, Spania, Portugalia și Grecia sunt conectate la instalația centrală a CESC de primire, prelucrare, tipărire și trimitere prin poșta a datelor. Acesta folosește în prezent douăzeci și două de persoane pentru a efectua trimerile poștei de scrisori către destinatari cu reședința în statele membre ale Uniunii Europene.
- 18 Reiese din dosar că, de la 1 iulie 1995, datele nu mai sunt prelucrate la sediile grupului Citibank, stabilite în diverse state, ci în mod centralizat, în întreaga lume, prin intermediul calculatoarelor de la centrul de prelucrare a datelor al grupului Citibank din Sioux Falls (Dakota de Sud, Statele Unite). Documentele justificative referitoare la cardurile de credit sunt prezentate mai întâi de întreprinderile contractante CKG, care introduce datele referitoare la întreprinderea expeditoare, la suma debitată din contul de card și la client. Aceste date sunt transmise ulterior prin satelit centrului de prelucrare din Sioux Falls. Acesta din urmă efectuează prelucrarea ulterioară a datelor, înregistrând în contul clientului creditul și debitul care îi corespund. Datele astfel create sunt în final transmise prin satelit la CESC, care le tipărește și le expediază.
- 19 Pentru trimerile poștei de scrisori către destinatari cu reședința în Germania, PTT Post percepe, în Țările de Jos, taxa normală pentru trimerile internaționale, adică o sumă de aproximativ 0,55 DEM. Aceasta plătește Deutsche Post cheltuielile terminale, care, la vremea faptelor din acțiunea principală, erau de 0,37–0,40 DEM pentru o scrisoare.
- 20 În temeiul articolului 25 alineatul (3) din CPU și al articolului 9 din Postgesetz (Legea privind serviciile poștale), Deutsche Post a solicitat, pentru fiecare dintre scrisorile CKG distribuite în Germania, valoarea tarifelor interne, adică 1 DEM pe scrisoare. Pentru perioada 24 februarie–9 iulie 1995, Deutsche Post a solicitat plata unei sume de 3 668 916 DEM, care corespunde trimerilor poștei de scrisori având menționat ca expeditor „Citicorp European Service Center, P.O. Box 5411, 6802 EK Arnhem, The Netherlands” sau „Citicorp European Service

Center BV, P.O. Box 5200, 7570 GE Oldenzaal, The Netherlands”, trimiteri care au ajuns la oficiul poștal responsabil pentru depunerea corespondenței provenite din Țările de Jos.

- 21 Întrucât CKG a refuzat să plătească suma solicitată, cauza a fost introdusă în fața Landgericht (tribunal regional) Frankfurt am Main. Prin Hotărârea din 8 mai 1996, instanța a respins cererea Deutsche Post, pe motiv că aceasta nu putea să deducă un drept contractual din articolul 25 alineatul (3) din CPU, dispoziția respectivă constituind un temei exclusiv pentru solicitarea unor taxe suplimentare în cadrul unei relații de utilizare, reglementate de dreptul public. În plus, acesta a considerat că tipărirea scrisorilor în Țările de Jos nu constituia „pregătirea” unei trimiteri în sensul articolului 25 din CPU. În cadrul pieței interne comunitare, nu este decisiv faptul că tipărirea și punerea în plicuri a scrisorilor au fost transferate în străinătate.

Întrebările preliminare

- 22 La 20 iunie 1996, Deutsche Post a introdus un apel împotriva hotărârii respective în fața Oberlandesgericht Frankfurt am Main, care a decis să suspende judecata și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- «1) Articolul 90 din Tratatul CE trebuie interpretat în sensul că, în măsura în care o lege de ratificare a Convențiilor Uniunii Poștale Universale din 14 decembrie 1989 acordă serviciului poștal din statul membru A dreptul de a percepe tarife poștale interne pentru distribuirea trimiterilor poștei de scrisori expediate în statul membru B sau de a refuza distribuirea în cazul neplății tarifelor interne, atunci când conținutul scrisorilor este stabilit de o întreprindere din statul membru A și transmis prin transfer electronic de date unei întreprinderi cu sediul în statul membru B, în vederea tipării, pregătirii pentru expediere și predării trimiterilor la serviciul poștal din acest stat, legea respectivă constituie o măsură de stat prin care, contrar articolului 90 alineatul (1) din Tratatul CE, a fost adoptată o măsură care contravine articolului 86 din Tratatul CE, care nu intră sub incidența excepțiilor prevăzute la articolul 90 alineatul (2) din Tratatul CE?
- 2) Articolul 30 și următoarele, precum și articolul 59 și următoarele din Tratatul CE, trebuie interpretate în sensul că dreptul serviciului poștal din statul membru A de a impune tarife poștale interne pentru distribuirea trimiterilor poștei de scrisori depuse în statul membru B unor destinatari cu reședința în statul membru A sau de a refuza distribuirea în cazul neplății tarifelor poștale interne contravine garantării liberei circulații a mărfurilor, în cazul în care conținutul scrisorilor este stabilit de o întreprindere din statul membru A și comunicat prin transfer electronic de date unei întreprinderi cu sediul în statul membru B, în vederea tipării, pregătirii și predării trimiterilor la serviciul poștal din acest stat?
- 3) În ipoteza în care răspunsul la întrebările precedente indică o încălcare a dreptului comunitar, exclusiv din motivul că serviciul poștal din statul membru A percepe sau poate, prin refuzarea distribuției, să obțină prin constrângere tarife poștale interne în plus față de taxele poștale plătite în statul membru B sau în plus față de cheltuielile terminale percepute în conformitate cu Convenția Poștală Universală și/sau cu Acordul CEPT:

Articolul 5 al doilea paragraf din Tratatul CE trebuie interpretat în sensul că o lege a statului membru A de ratificare a Convențiilor Uniunii Poștale Universale din 14 decembrie 1989 nu se aplică în totalitate sau numai în măsura în care plata tarifelor poștale interne în plus față de cheltuielile poștale plătite în statul membru B și/sau în

plus față de cheltuielile terminale percepute în conformitate cu Convenția Poștală Universală sau cu Acordul CEPT este solicitată sau poate fi obținută prin constrângere, prin refuzarea distribuirii corespondenței în cauză?

- 4) Răspunsul la întrebările preliminare 1–3 diferă în cazul în care întreprinderea cu sediul în statul membru B, care este responsabilă cu tipărirea, pregătirea pentru expediere și depunerea trimerilor la serviciul poștal din acest stat are legătură cu același grup ca și întreprinderea din statul membru A, care stabilește conținutul scrisorilor?
- 5) Răspunsul la întrebările preliminare 1–3 depinde de faptul că întreprinderea cu sediul în statul membru B, responsabilă cu tipărirea, pregătirea pentru expediere și depunerea trimerilor la serviciul poștal din acest stat, lucrează exclusiv pentru întreprinderea care stabilește conținutul scrisorilor, în statul membru A, sau lucrează și pentru alți câțiva furnizori de lucrări similari?”

Cauza C-147/97

Acțiunea principală

- 23 GZS, ai cărei asociați sunt instituții de credit care emit cardul de credit Eurocard, este operatorul cel mai important în ceea ce privește cifra de afaceri realizată prin utilizarea cardurilor de credit Eurocard în Germania. În cadrul activității de prelucrare a datelor, GZS întocmește pentru titularii cardului menționat și pentru întreprinderile partenere, deconturi lunare care sunt expediate prin poștă.
- 24 Inițial, GZS se ocupa cu tipărirea, punerea în plicuri a deconturilor și predarea scrisorilor la Deutsche Post în vederea distribuirii acestora. Începând cu vara anului 1995, GZS transmite prin transfer electronic datele necesare partenerului său contractual danez pentru întocmirea deconturilor. Acolo deconturile sunt întocmite, tipărite, puse în plicuri și apoi depuse la poșta daneză. Aceasta le trimite la Deutsche Post în vederea îndrumării lor ulterioare în Germania și a distribuirii lor unor destinatari cu reședința pe teritoriul acestui stat membru. Pentru trimerile poștei de scrisori către acești destinatari, serviciul poștal danez percepe taxa impusă în Danemarca pentru trimerile internaționale, care este mai mică decât tariful intern în vigoare în Germania. Acesta îi plătește Deutsche Post cheltuielile terminale care, la vremea faptelor din acțiunea principală, se ridicau la 0,36 DEM pentru o scrisoare.
- 25 În temeiul articolului 25 alineatul (3) din CPU și al articolului 9 din Postgesetz, Deutsche Post a solicitat plata de către GZS a unei sume de 623 984 DEM. Întrucât aceasta din urmă a refuzat să plătească suma solicitată, cauza a fost introdusă în fața Landgericht Frankfurt am Main, care a respins cererea pentru motive identice cu cele menționate la punctul 21 din prezenta hotărâre.

Întrebările preliminare

- 26 La 8 septembrie 1996, Deutsche Post a introdus apel împotriva hotărârii respective în fața Oberlandesgericht Frankfurt am Main, care a decis să suspende judecata și să adreseze Curții trei întrebări preliminare, a căror formulare este identică cu cea a primelor trei întrebări din cauza C-148/97.
- 27 Prin Ordonanța din 8 iulie 1997, președintele Curții a decis să conexeze cauzele în scopul procedurii scrise și orale și în vederea pronunțării hotărârii.

- 28 Cu titlu introductiv, este necesar să se constate că articolul 25 alineatul (1) din CPU deosebește două cazuri în care serviciile poștale ale statelor contractante nu sunt obligate să îndrume, nici să distribuie destinatarilor trimerile poștei de scrisori pe care expeditori cu reședința pe teritoriul unui stat contractant le depun sau se asigură că sunt depuse într-un alt stat contractant. În cazul menționat la articolul 25 alineatul (1) prima teză, este vorba despre scrisori depuse într-un alt stat contractant pentru a beneficia de tarifele mai scăzute care sunt în vigoare în statul respectiv. În conformitate cu articolul 25 alineatul (1) a doua teză, este vorba despre depuneri de scrisori în cantitate mare, indiferent dacă acestea sunt efectuate sau nu pentru a beneficia de tarife mai scăzute.
- 29 În temeiul articolului 25 alineatul (2) din CPU, alineatul (1) de la acest articol se aplică fără distincție fie trimerilor pregătite în statul contractant în care expeditorul are reședința și sunt transportate apoi către un alt stat contractant, fie trimerilor pregătite în acest din urmă stat.
- 30 În conformitate cu articolul 25 alineatul (3) din CPU, serviciile poștale au dreptul, în cazurile prevăzute la alineatul (1) al acestei dispoziții, fie să returneze trimerile la origine, fie să le aplice tarifele lor interne de expediere.
- 31 Din dosarul cauzei C-148/97 reiese că CESC tipărește și expediază, din Țările de Jos către destinatari cu reședința în statele membre ale Uniunii Europene, aproximativ 42 de milioane de trimiteri ale poștei pe an, care sunt întocmite pe baza datelor prelucrate de CKG și transmise prin transfer electronic. Conform dosarului cauzei C-147/97, GZS transmite pe aceeași cale partenerului său contractual danez datele corespunzătoare pentru aproximativ 7 milioane de titulari de carduri de credit, în vederea trimiterii acestora prin poșta daneză.
- 32 Reiese, de asemenea, din dosarele și ordonanțele de trimitere că, în temeiul articolului 25 alineatul (3) din CPU, legislația națională împuternicește Deutsche Post să solicite valoarea tarifului poștal intern pentru fiecare dintre scrisorile expediate de CKG și GZS, pe care le distribuia în Germania.
- 33 În cele din urmă, rezultă că, pentru a răspunde la întrebările adresate, nu este necesar să se ia în considerare faptul specific că, în speță, conținutul scrisorilor a fost comunicat prin transfer electronic de date (returnare non-fizică).
- 34 Rezultă că întrebările preliminare se referă la cazul prevăzut la articolul 25 alineatul (1) a doua teză din CPU, coroborat cu alineatul (2) al acestei dispoziții, respectiv depunerea în cantitate mare la serviciile poștale din alte state membre a trimerilor poștei pregătite sau întocmite în aceste din urmă state. Prin urmare, pentru a da un răspuns util pentru soluționarea acțiunilor principale, nu este necesar să se examineze dacă CKG și GZS își depun trimerile la serviciile poștale din alte state membre pentru a beneficia de tarifele mai scăzute aflate în vigoare pe teritoriul statelor respective.
- 35 În ceea ce privește interpretarea articolului 30 din tratat, solicitată de instanța de trimitere, este suficient să se constate că această dispoziție nu se aplică în chestiunile din acțiunea principală. Trimerile internaționale ale poștei de scrisori reprezintă prestarea transfrontalieră a serviciului poștal universal, care implică, pentru serviciile poștale ale statului contractant de destinație, obligația de îndrumare și distribuire a trimerilor respective.
- 36 Ținând seama de considerentele precedente, primele trei întrebări trebuie înțelese în sensul că instanța națională solicită să se stabilească, în esență, dacă exercitarea de către o entitate precum Deutsche Post a dreptului prevăzut la articolul 25 alineatul (3) din CPU, în cazurile menționate la alineatul (1) a doua teză și la alineatul (2) din această dispoziție, de a aplica

propriile tarife interne trimiterilor depuse în cantitate mare la serviciile poștale ale unui alt stat membru decât cel de care aparține această entitate este contrară articolului 90 din tratat, citit în coroborare cu articolele 86 și 59.

- 37 Pentru a răspunde la această întrebare, astfel cum a fost reformulată, trebuie precizat mai întâi faptul că o entitate precum Deutsche Post, căreia i s-a acordat exclusivitatea colectării, transportării și distribuiri curierului, trebuie să fie considerată drept întreprindere investită de către statul membru respectiv cu drepturi exclusive, în sensul articolului 90 alineatul (1) din tratat (Hotărârea din 19 mai 1993, Corbeau, C-320/91, Rec., p. I-2533, punctul 8).
- 38 În continuare, trebuie amintit faptul că, în conformitate cu o jurisprudență constată, o întreprindere care beneficiază de un monopol legal pe o parte semnificativă a pieței comune poate fi considerată ca ocupând o poziție dominantă în sensul articolului 86 din tratat (a se vedea Hotărârea din 10 decembrie 1991, Merzi Convenzionali Porto di Genova SpA, C-179/90, Rec., p. I-5889, punctul 14; Hotărârea din 13 decembrie 1991, GB-Inno-BM, C-18/88, Rec., p. I-5941, punctul 17 și Hotărârea Corbeau, citată anterior, punctul 9).
- 39 Curtea a avut ocazia să precizeze în această privință că, deși simplul fapt că un stat membru creează o poziție dominantă prin acordarea de drepturi exclusive nu este în sine incompatibil cu articolul 86, este la fel de adevărat faptul că tratatul impune statelor membre să nu adopte ori să nu mențină în vigoare măsuri care ar putea elimina efectul util al acestei dispoziții (a se vedea Hotărârea din 18 iunie 1991, ERT, C-260/89, Rec., p. I-2925, punctul 35, și Hotărârea Corbeau, citată anterior, punctul 11).
- 40 Astfel, articolul 90 alineatul (1) din tratat prevede că, în ceea ce privește întreprinderile cărora le acordă drepturi speciale sau exclusive, statele membre nu adoptă și nu mențin nicio măsură contrară, în special, normelor tratatului în domeniul concurenței (a se vedea Hotărârea Corbeau, citată anterior, punctul 12).
- 41 Această dispoziție trebuie să fie citită în coroborare cu alineatul (2) de la același articol, care prevede că întreprinderile care au sarcina de a gestiona serviciile de interes economic general se supun normelor tratatului în măsura în care aplicarea acestor norme nu împiedică realizarea, în drept sau în fapt, a misiunii speciale care le-a fost încredințată.
- 42 În cele din urmă, trebuie să se constate că CPU pornește de la ipoteza unei piețe a trimiterilor poștei de scrisori în care serviciile poștale din diversele state membre ale Uniunii Poștale Universale nu se află în concurență.
- 43 În acest context, CPU are ca obiect stabilirea unor norme pentru a asigura îndrumarea și distribuirea trimiterilor internaționale către destinatari cu reședința pe teritoriul unui stat contractant și transmise de către serviciile poștale ale altor state membre. Unul dintre principiile fundamentale ale CPU, formulat la articolul 1 din aceasta, este obligația administrației poștelor din statul contractant de destinație de a îndruma și distribui curierul internațional către destinatarii cu reședința pe teritoriul acestuia, utilizând în acest scop mijloacele cele mai rapide ale poștei sale de scrisori. În această privință, statele care au adoptat Convenția Uniunii Poștale Universale constituie un teritoriu poștal unic, în care libertatea de tranzit a trimiterilor internaționale reciproce este, în principiu, garantată.
- 44 Îndeplinirea obligațiilor care decurg din CPU constituie așadar în sine, pentru serviciile poștale din statele membre, un serviciu de interes economic general în sensul articolului 90 alineatul (2) din tratat.

- 45 În speță, gestionarea acestui serviciu este atribuită Deutsche Post, în temeiul legislației germane.
- 46 Astfel cum s-a amintit la punctul 5 din prezenta hotărâre, inițial, serviciile poștale distribuiau curierul internațional fără a percepe vreo remunerație pentru această sarcină. Totuși, atunci când s-a constatat că, în mod frecvent, fluxurile de trafic poștal între două state contractante nu se echilibrau, astfel încât serviciile poștale din diversele state contractante erau obligate să prelucreze cantități de curier internațional foarte variabile, au fost prevăzute dispoziții speciale în această privință, printre care se numără articolul 25 din CPU.
- 47 În conformitate cu articolul 25 alineatul (3) din CPU, serviciile poștale ale statelor contractante au dreptul, în special, în cazurile menționate la alineatele (1) și (2) de la această dispoziție, să aplice trimiterilor tarifele lor poștale interne.
- 48 Faptul că unei entități precum Deutsche Post i s-a acordat dreptul de a trata, în asemenea cazuri, trimiterile internaționale asemenea curierului intern creează o situație în care această entitate poate fi determinată, în detrimentul utilizatorilor serviciilor poștale, să folosească în mod abuziv poziția sa dominantă ce rezultă din dreptul exclusiv care i-a fost conferit pentru a îndruma și distribui aceste trimiteri destinatarilor în cauză.
- 49 În aceste condiții, trebuie să se examineze, prin urmare, în ce măsură exercitarea unui asemenea drept este necesară pentru a permite unei astfel de entități să își realizeze misiunea de interes general, în temeiul obligațiilor care decurg din CPU, și, în special, să beneficieze de condiții acceptabile din punct de vedere economic.
- 50 În această privință, trebuie să se constate că, în cazul în care o entitate precum Deutsche Post ar fi obligată să îndrume și să distribuie destinatarilor cu reședința pe teritoriul german trimiteri depuse în cantitate mare la serviciile poștale ale altor state membre de către expeditori domiciliați pe teritoriul respectiv, fără să se fi prevăzut pentru această entitate posibilitatea de a obține compensarea financiară a tuturor cheltuielilor determinate de obligația respectivă, ar fi pusă în pericol realizarea acestei misiuni de interes general în condiții echilibrate din punct de vedere economic.
- 51 Serviciile poștale ale unui stat membru nu pot suporta simultan cheltuielile pe care le implică realizarea serviciului de interes economic general de îndrumare și distribuire a trimiterilor internaționale, care le revine în temeiul dispozițiilor CPU, și pierderile de venit cauzate de faptul că trimiterile în cantitate mare nu mai sunt depuse la serviciile poștale ale statului membru pe teritoriul căruia au reședința destinatarii, ci la serviciile altor state membre.
- 52 Într-un astfel de caz, tratarea curierului transfrontalier asemenea curierului intern și, în consecință, impunerea unor tarife poștale interne trebuie să fie considerate măsuri justificate în vederea realizării, în condiții echilibrate din punct de vedere economic, a misiunii de interes general încredințată Deutsche Post de către CPU.
- 53 Alta ar fi situația în cazul în care cheltuielile terminale pentru curierul transfrontalier intracomunitar sosit ar fi stabilite prin acorduri între serviciile poștale respective, în funcție de costurile reale de prelucrare și distribuire a acestui curier, precum cele prevăzute la articolul 13 din Directiva 97/67/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 1997 privind normele comune pentru dezvoltarea pieței interne a serviciilor poștale ale Comunității și îmbunătățirea calității serviciului (JO 1998, L 15, p. 14, Ediție specială, 06/vol. 3, p. 12).

- 54 Articolul 90 alineatul (2) din tratat justifică așadar, în absența unui acord între serviciile poștale ale statelor membre în cauză, de stabilire a cheltuielilor terminale în funcție de costurile reale de prelucrare și distribuire a curierului transfrontalier sosit, faptul că legislația unui stat membru conferă serviciilor sale poștale dreptul de a aplica trimerilor tarifele lor poștale interne, în cazul în care expeditorii domiciliați în acest stat depun sau se asigură că sunt depuse trimiteri în cantitate mare la serviciile poștale ale unui alt stat membru, în vederea expedierii acestora către primul stat membru.
- 55 Rezultă că, presupunând că articolul 25 alineatul (3) din CPU poate fi considerat, având în vedere efectele acestuia atunci când este pus în aplicare de o entitate precum Deutsche Post, de natură să constituie un obstacol în calea liberei circulații a serviciilor, articolul 90 din tratat nu se opune nici unei astfel de dispoziții.
- 56 În schimb, în măsura în care o parte din cheltuielile de îndrumare și distribuire este compensată prin plata unor cheltuieli terminale de către serviciile poștale ale altor state membre, îndeplinirea obligațiilor care decurg din CPU de către o entitate precum Deutsche Post nu necesită ca trimerilor depuse în cantitate mare la serviciile respective să li se aplice tarifele interne la valoarea integrală.
- 57 În această privință, trebuie amintit faptul că o entitate precum Deutsche Post, care beneficiază de un monopol legal pe o parte semnificativă a pieței comune, poate fi considerată ca ocupând o poziție dominantă în sensul articolului 86 din tratat.
- 58 Prin urmare, exercitarea de către o asemenea entitate a dreptului de a solicita valoarea integrală a tarifelor poștale interne, fără a ține seama de compensarea dintre cheltuielile aferente îndrumării și distribuirii trimerilor depuse în cantitate mare la serviciile poștale ale unui alt stat membru decât cel în care sunt domiciliați atât expeditorii, cât și destinatarii acestor trimiteri, și cheltuielile terminale plătite de serviciile respective, poate fi considerat un abuz de poziție dominantă în sensul articolului 86 din tratat.
- 59 Pentru a evita exercitarea de către o entitate precum Deutsche Post a dreptului, prevăzut la articolul 25 alineatul (3) din CPU, de a returna trimiterile la origine, expeditorii acestora nu au altă posibilitate decât să achite valoarea integrală a tarifelor poștale interne.
- 60 Astfel cum a constatat Curtea cu privire la refuzul de a vinde al unei întreprinderi care ocupă o poziție dominantă în sensul articolului 86 din tratat, un asemenea comportament ar fi contrar obiectivului stabilit la articolul 3 litera (g) din Tratatul CE [devenit, după modificare, articolul 3 litera (g) CE], explicat la articolul 86, în special literele (b) și (c) (Hotărârea din 14 februarie 1978, United Brands/Comisia, 27/76, Rec., p. 207, punctul 183).
- 61 Rezultă din toate considerentele precedente că, în absența unui acord între serviciile poștale ale statelor membre în cauză, de stabilire a cheltuielilor terminale în funcție de costurile reale de prelucrare și distribuire a curierului transfrontalier sosit, exercitarea de către o entitate precum Deutsche Post a dreptului prevăzut la articolul 25 alineatul (3) din CPU, în versiunea sa adoptată la 14 decembrie 1989, în cazurile menționate la alineatul (1) a doua teză și alineatul (2) din această dispoziție, de a aplica tarifele sale interne trimerilor depuse în cantitate mare la serviciile poștale ale unui alt stat membru decât cel de care aparține această entitate nu este contrară articolului 90 din tratat, citit în coroborare cu articolele 86 și 59 din acesta. În schimb, exercitarea unui astfel de drept este contrară articolului 90 alineatul (1) din tratat, citit în coroborare cu articolul 86, în măsura în care implică faptul că o asemenea entitate poate solicita valoarea integrală a tarifelor interne aplicabile în statul membru de care

aparține fără a deduce cheltuielile terminale plătite de respectivele servicii poștale și corespunzătoare trimiterilor menționate anterior.

- 62 Ținând seama de răspunsul oferit la primele trei întrebări, nu este necesar să se răspundă la celelalte întrebări preliminare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 63 Cheltuielile efectuate de guvernul danez, elen, francez, italian, olandez, austriac și finlandez, precum și de Comisie, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile în acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările adresate de Oberlandesgericht Frankfurt am Main prin Ordonanțele din 25 martie 1997, hotărăște:

În absența unui acord între serviciile poștale ale statelor membre în cauză, de stabilire a cheltuielilor terminale în funcție de costurile reale de prelucrare și distribuire a curierului transfrontalier sosit, exercitarea de către o entitate precum Deutsche Post AG a dreptului prevăzut la articolul 25 alineatul (3) din Convenția Poștală Universală, în versiunea adoptată la 14 decembrie 1989, în cazurile menționate la alineatul (1) a doua teză și la alineatul (2) din această dispoziție, de a aplica tarifele sale poștale interne trimiterilor depuse în cantitate mare la serviciile poștale ale unui alt stat membru decât cel de care aparține această entitate nu este contrară articolului 90 din Tratatul CE (devenit articolul 86 CE), coroborat cu articolul 86 (devenit articolul 82 CE) și articolul 59 din Tratatul CE (devenit, după modificare, articolul 49 CE). În schimb, exercitarea acestui drept este contrară articolului 90 alineatul (1) din tratat, coroborat cu articolul 86, în măsura în care implică faptul că această entitate poate solicita valoarea integrală a tarifelor interne aplicabile în statul membru de care aparține aceasta, fără să deducă cheltuielile terminale plătite de respectivele servicii poștale și corespunzătoare trimiterilor menționate anterior.

Rodríguez Iglesias		Moitinho de Almeida
Sevón	Schintgen	Kapteyn
Gulmann	Puissochet	Hirsch
Jann	Ragnemalm	Wathelet

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 10 februarie 2000.

Grefier
R. Grass

Președinte
G. C. Rodríguez Iglesias